

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/100/2022
Identifikačné číslo spisu:	1315209574
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1315209574.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej v spore žalobcu B. M. K., narodeného XX. Q. XXXX, K., K. XX, proti žalovanému Petrovi Petrášovi, Chorvátsky Grob, A. Václavíka 129/15, IČO: 32 825 587, zastúpenému advokátkou JUDr. Ivetou Balalovou, Bratislava, Ružová dolina 10, o zaplatenie 1 300 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 7C/338/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. októbra 2021 sp. zn. 16Co/245//2019, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu z a m i e t a.

Žalovanému priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 14. marca 2019 č. k. 7C/338/2015-143 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 185,60 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku; v zostávajúcej časti žalobu zamietol; žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 86 %. V odôvodnení uviedol, že žalobou doručenou súdu dňa 29. apríla 2015 sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 1 300 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne od 25. marca 2015 do zaplatenia dôvodiac tým, že žalobca ako objednávateľ uzatvoril dňa 29. novembra 2014 ústnu zmluvu o vykonaní maliarskych prác na kompletnú úpravu stien, príprava podkladu, stierka, náter v byte na K. F. XX v K.. Podľa žalobcu zmluva naplnila definičné znaky zmluvy o poskytnutí služby podľa ustanovenia § 2 písm. i) zákona číslo 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Žalobca vyplatil žalovanému dňa 5. decembra 2014 zálohové platby vo výške 800 eur a dňa 18. decembra 2014 vo výške 500 eur. Žalovaný začal s prácami dňa 4. decembra 2014. Na žiadosť žalobcu o vysvetlenie, z akého dôvodu pri kontrole vykonaných prác dňa 11. decembra 2014 nebolo v byte takmer nič dokončené, žalovaný uviedol, že termín dokončenia nebol dohodnutý. Snahou o zamedzenie sporu bol ústne dojednaný nový termín do konca roka, do 31. decembra 2014, ktorý bol žalovaným ústne potvrdený pri preberaní druhej zálohovej platby dňa 18. decembra 2014. Dňa 29. decembra 2014 žalobca vykonal kontrolu postupu prác, keď sa o 15.00 hod. v byte žalovaný

nenachádzal, dňa 1. januára 2015 zistil, že žalovaný od 29. decembra 2014 nevykonával v byte žiadne práce, zbalil si svoje pracovné veci a ukončil prácu bez toho, aby túto skutočnosť žalobcovi oznámil. Žalobca reklamáciou zo dňa 9. januára 2015 reklamoval vady diela, dožadoval sa dokončenia diela s alternatívou vyplatenia primeranej zľavy 490 eur a odstránenia väd. Pretože žalovaný nevybavil reklamáciu, práce na byte neboli dokončené a dojednaná cena bola žalobcom uhradená, listom zo dňa 5. marca 2015 žalobca odstúpil od zmluvy v súlade s ustanovením § 7 ods. 1 písm. b) a ods. 3 zákona číslo 102/2014 Z. z. Žalovaný listom zo dňa 23. marca 2015 poprel reklamáciu väd, podľa neho boli práce riadne prevedené a zároveň poprel uzavretie spotrebiteľskej zmluvy. Žalobca je presvedčený, že listinnými dôkazmi riadne preukázal, že bola uzavretá spotrebiteľská zmluva o poskytnutí služby, uzatvorená mimo prevádzkových priestorov predávajúceho za súčasnej prítomnosti predávajúceho a spotrebiteľa a žalobcom bolo preukázané jej následné platné zrušenie odstúpením od zmluvy na základe zákonného dôvodu. Preto vznikla žalovanému povinnosť vrátiť žalobcovi všetky platby, ktoré od neho prijal na základe zmluvy alebo v súvislosti s ňou, bez zbytočného odkladu, najneskôr do štrnástich dní odo dňa doručenia odstúpenia od zmluvy.

1.1. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že právna argumentácia žalobcu spočíva v tom, že na základe preukázaného uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy a zmluvy o poskytnutí služby, uzatvorenej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho za súčasnej prítomnosti predávajúceho a spotrebiteľa a jej následné platné zrušenie odstúpením od zmluvy na základe zákonného dôvodu realizovaného žalobcom, oprávňuje v nadväznosti na citované ustanovenie § 9 ods. 1 a 10 ods. 6 zákona č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov na vrátenie všetkých platieb, ktoré žalovaný od neho prijal na základe zmluvy alebo v súvislosti s ňou najneskôr do štrnástich dní odo dňa doručenia oznámenia odstúpenia od zmluvy. Súd prvej inštancie túto právnu argumentáciu považoval za irelevantnú, keď zdôraznil, že strany sporu neuzavreli žiadnu písomnú zmluvu. Reklamácia, ako nazval list doručený žalovanému, neobsahovala žiadne výtky väd maliarskych prác v predmetnom byte. Preto nemožno hovoriť o reklamacii v zmysle Občianskeho zákonníka a túto skutočnosť vo svojej odpovedi na reklamáciu žalobcu uviedol vo svojej odpovedi aj žalovaný. Ak žalobca odstúpil od zmluvy s využitím citovaných ustanovení zákona číslo 102/2014 Z. z. domnievajú sa, že mu na tomto základe bude žalovaný povinný vrátiť všetky dovtedy obdržané zálohové platby za vykonané práce, nebol tento postup žalobcu správny a ani súdom nemôže byť akceptovaný. Súd prvej inštancie neposudzoval listy zaslané žalobcom žalovanému ako reklamáciu, keď jeho podania obsahovo nespĺňajú náležitosti reklamácie, žalovaný investoval peniaze určené ako zálohové platby od žalobcu do nákupu materiálu a v byte strávil svojou prácou hodiny objektívne uvedené v odbornom posúdení, ktoré súdu predložil.

1.2. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie posudzoval zmluvu ústne uzavretú medzi žalobcom a žalovaným ako zmluvu o dielo v zmysle § 631 a nasledujúce Občianskeho zákonníka. Po odstúpení žalobcu od tejto zmluvy podľa ustanovenia § 642 ods. 1 Občianskeho zákonníka je objednávateľ povinný zaplatiť zhotoviteľovi sumu, ktorá pripadá na práce už vykonané, pokiaľ zhotoviteľ nemôže ich výsledok použiť inak a nahradiť mu účelne vynaložené náklady; čo je v prípade maliarskych prác v byte žalobcu objektívne nesporné. Žalobca ako objednávateľ prác od zmluvy odstúpil, pretože dielo nebolo vykonané v lehote do 31. decembra 2014, ktorú si žalobca stanovil. V takomto prípade však na strane žalobcu ako objednávateľa vzniká nielen právo od zmluvy z dôvodu nedodržania lehoty na vykonanie diela odstúpiť, ale aj povinnosť zaplatiť zhotoviteľovi sumu pripadajúcu na práce už vykonané a nahradiť mu účelne vynaložené náklady. V danom prípade bola hodnota vykonaných prác a použitý materiál špecifikovaná v sume 1 114,40 eura vyplývajúcej zo záverov odborného posúdenia predloženého žalovaným súdom ako dôkaz, prostriedok procesnej obrany. Z dôvodu absencie dôkazov predložených žalobcom, keď tvrdenie, že so závermi odborného vyjadrenia nesúhlasí a nepovažuje ich za relevantné, súd prvej inštancie hodnotil ako neúčinné popretie postupom uvedeným v ods. 15 odôvodnenia rozsudku podľa tam citovaného § 151 ods. 1 CSP.

1.3. Vykonaným dokazovaním, vyhodnotením všetkých dôkazov v ich vzájomnej súvislosti, dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba je dôvodná len v rozdiely medzi výškou žalobcom poskytnutej zálohy 1 300 eur a závermi odborného posúdenia hodnoty prác a použitého materiálu v sume 1 114,40 eura, t. j. 185,60 eura, na zaplatenie ktorej v zmysle § 3 ods. 2 písm. b), ods. 8, § 7 ods. 1, § 9 ods. 1, § 10 ods. 6 zákona č. 102/2014 Z. z., § 642 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 517 ods. 1, ods. 2

Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/195 Z. z. zaviazal žalovaného a v zostávajúcej časti žalobu zamietol. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP a trovy konania priznal žalovanému ako úspešnej strane sporu v časti 86 % podľa § 255 ods. 1 CSP, pričom o ich výške bude rozhodovať po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 26. októbra 2021 sp. zn. 16Co/245/2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku v časti nároku žalobcu na zaplatenie istiny 1 114,40 eura potvrdil, v zostávajúcej časti napadnutého zamietajúceho výroku týkajúceho sa nároku žalobcu na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 8,05 % ročne zo sumy 1 300 eur od 25. marca 2015 do zaplatenia a vo výroku o trovách konania zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Odvolací súd uviedol, že podstatným pre vyriešenie sporu v prejednávanej veci bolo zodpovedanie otázky, či žalobca a žalovaný uzatvorili zmluvu o dielo, na ktorú sa vzťahuje zákon č. 102/2014 Z. z., teda či v prejednávanej veci došlo k uzatvoreniu zmluvy na dialku, resp. či zmluva bola uzavretá mimo prevádzkových priestorov predávajúceho. Žalovaný sa v priebehu konania bránil tým, že nemá prevádzkareň v zmysle cit. zákona, pričom súd prvej inštancie na vec zákon č. 102/2014 Z. z. neaplikoval a nárok žalobcu posúdil podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Žalobca naopak mal za to, že súd prvej inštancie mal na vec aplikovať zákon č. 102/2014 Z. z. a priznať mu uplatnený nárok v celom rozsahu.

2.2. Odvolací súd uviedol, že zákon č. 102/2014 Z. z. taxatívne vymedzuje situácie, kedy sa zmluva uzavretá medzi predávajúcim a spotrebiteľom považuje za zmluvu uzavretú mimo prevádzkových priestorov. Dôraz je kladený na proces dojednávania podstatných náležitostí zmluvy, a nie na finálny moment uzavretia zmluvy. Ochrana je spotrebiteľom pri týchto zmluvách garantovaná z dôvodu, že spotrebiteľia sa mimo prevádzkových priestorov môžu potenciálne cítiť pod psychologickým tlakom alebo voči nim môže byť využitý moment prekvapenia, bez ohľadu na to, či si spotrebiteľ návštevu predávajúceho vyžiadal alebo nie. Základným predpokladom pre aplikáciu zákona č. 102/2014 Z. z. je zistenie, či žalovaný má prevádzkový priestor v zmysle zákona č. 102/2014 Z. z.; ak áno, či došlo k uzatvoreniu zmluvy mimo priestorov, ktoré zákon označuje za prevádzkové. Zmluvou uzatvorenou mimo prevádzkových priestorov podľa zákona č. 102/2014 Z. z. sa totižto rozumie zmluva uzatvorená mimo priestorov, ktoré sú na účely cit. zákona považované za prevádzkové priestory. Zákon č. 102/2014 Z. z. v § 2 ods. 6 obsahuje tzv. legálnu definíciu „prevádzkového priestoru“, a to jednak pozitívnym vymedzením tohto pojmu a jednak jeho negatívnym vymedzením.

2.2.1. V zmysle pozitívneho vymedzenia sa prevádzkovými priestormi na účely zákona č. 102/2014 Z. z. rozumie prevádzkareň podľa § 17 zákona č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní. Prevádzkareňou podľa § 17 zákona č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní sa rozumie priestor, v ktorom sa prevádzkuje živnosť (nie je ním priestor súvisiaci s prevádzkovaním živnosti najmä a) priestor určený na uskladnenie surovín a tovaru podnikateľa, b) stanovišťa, odstavné plochy pre motorové vozidlá, garáže a priestory určené na zabezpečenie údržby a technickú kontrolu vozidiel, c) miesto podnikania fyzickej osoby, sídlo právnickej osoby, d) výstavné priestory a vzorkové predajne, e) priestor na prijímanie zákaziek alebo tovaru a na jeho vydávanie, f) predajné miesto, zriadené, určené alebo slúžiace na účely vykonávania podnikateľskej činnosti, umožňujúce uzatvorenie zmluvy bez súčasnej fyzickej prítomnosti zmluvných strán; prevádzkareňou nie je ani technické a technologické zariadenie určené na prevádzkovanie živnosti alebo súvisiace s prevádzkovaním živnosti najmä a) stánky, pulty a prenosné predajné zariadenia na trhovách miestach, ak sa na ich zriadenie nevyžaduje stavebné povolenie podľa osobitného predpisu, b) zariadenie a priestor na poskytovanie ľudovej technickej zábavy; ľudovou technickou zábavou sa na účely tohto zákona rozumie najmä prevádzkovanie kolotočov, hojdačiek, zábavných strelníc a iných podobných technických prostriedkov na hromadnú zábavu, c) vozidlá cestnej motorovej dopravy a ich prípojné vozidlá, ktoré slúžia na prevádzkovanie živnosti, d) pojazdné predajne, e) zariadenia na poskytovanie reklamy, f) predajné automaty). V zmysle pozitívneho vymedzenia sa prevádzkovými priestormi na účely zákona č. 102/2014 Z. z. rozumie aj iný priestor, kde predávajúci zvyčajne vykonáva svoju podnikateľskú činnosť alebo povolanie. V zmysle uvedeného sa za prevádzkové priestory považujú aj obchodné priestory, v ktorých obchodník vykonáva svoju činnosť len sezónne, napríklad počas turistickej sezóny v lyžiarskom stredisku. Stánky na trhoch a veľtrhoch sa

považujú za prevádzkové priestory predávajúceho, len ak spĺňajú vyššie uvedenú podmienku, t. j. že predávajúci týmto spôsobom trvalo alebo zvyčajne realizuje svoju podnikateľskú činnosť. Toto kritérium však nebude splnené napríklad vtedy, ak sa veľtrh alebo obdobná akcia realizuje príležitostne, za účelom výstavy či propagácie tovarov a služieb, a to aj v prípade, ak na ňom dochádza k ponuke a predaju tovarov a služieb spotrebiteľom.

2.2.2. V zmysle negatívneho vymedzenia sa na účely zákona č. 102/2014 Z. z. za prevádzkareň nepovažujú prevádzkové priestory využívané predávajúcimi a organizátormi predajných akcií na organizovanie a uskutočňovanie jednorazových predajných a prezentačných obchodných aktivít. Z uvedeného potom vyplýva, že za zmluvu uzavretú mimo prevádzkových priestorov sa za každých okolností považuje aj zmluva uzavretá na predajnej akcii alebo v súvislosti s ňou.

2.3. Prevádzkové priestory v zmysle zákona č. 102/2014 Z. z. sú teda priestory, v ktorých podnikateľ (obchodník) vykonáva (poskytuje, realizuje) svoju podnikateľskú činnosť; v prípade poskytovania služieb ide napr. o priestor, kde je kozmetický salón, kaderníctvo, predajňa, poradňa a pod. Prevádzkovým priestorom v zmysle zákona č. 102/2014 Z. z. pritom nie je miesto, ktoré je ako miesto podnikania zapísané v živnostenskom registri, čo explicitne vyplýva zo znenia § 17 písm. c) živnostenského zákona, na ktorý odkazuje § 2 ods. 6 zákona č. 102/2014 Z. z. V okolnostiach prejednávanej veci to potom znamená, že žalovaný pri vykonávaní podnikateľskej činnosti spočívajúcej v poskytovaní služieb - maliarskych a natieračských prác, svoju podnikateľskú činnosť vzhľadom na povahu vykonávanej činnosti (poskytovanej služby) vykonáva v priestoroch konkrétnych fyzických alebo právnických osôb, a toto konkrétne miesto, konkrétnej zákazky je potom aj miestom vykonávania jeho podnikateľskej činnosti. Pokiaľ potom žalovaný uviedol, že sa so žalobcom stretli v byte na K. XX v K., kde sa dohodli na vymaľovaní bytu s tým, že žalovaný zabezpečí aj materiál a rovnako žalobca uviedol, že k uzatvoreniu zmluvy došlo na základe obhliadky v byte na K. XX, ktorý mal žalovaný vymaľovať a žalovaný stanovil cenu 1 700 eur, s čím súhlasil, došlo k uzatvoreniu zmluvy o dielo, ktorá nepodlieha režimu zmluvy uzavretej na diaľku, resp. zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov podľa zákona č. 102/2014 Z. z. V danom prípade účastníci zmluvy konali štandardným postupom, v zmysle bežných zvyklostí, pričom miesto, kde žalovaný vykonával svoju podnikateľskú činnosť (poskytoval žalobcovi svoje služby) bolo to konkrétne miesto, konkrétnej zákazky (tu byt na K. XX v K.), kde pri spoločnom stretnutí došlo aj k uzavretiu zmluvy. Hodno zdôrazniť, že v danom prípade ani nevyvstáva potreba zvýšenej ochrany spotrebiteľa, ktorá je účelom zákona č. 102/2014 Z. z. a ktorá je daná tým, že spotrebiteľ sa ocitá v situáciách, kedy nemá totožné možnosti a postavenie ako pri uzatváraní zmluvy v prevádzke predávajúceho; nemá napr. možnosť zistiť najmä charakter a vlastnosti tovaru alebo poskytovanej služby a je vystavený riziku, že skutočná identita obchodníka môže byť iná ako prezentovaná. Ak potom súd prvej inštancie na prejednávanú vec pri posudzovaní dôvodnosti nároku uplatneného žalobcom neaplikoval zákon č. 102/2014 Z. z. a vec právne posúdil podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, bolo jeho právne posúdenie správne, uzavrel odvolací súd.

2.4. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalobcu týkajúcej sa absencie dôvodov v časti, ktorou súd prvej inštancie zamietol nárok žalobcu na zaplatenie úroku z omeškania, ktorý si uplatnil vo výške 8,05 % ročne zo sumy 1 300 eur od 25. marca 2015 do zaplatenia, odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie v tejto napadnutej časti dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti nespĺňa kvalitatívne požiadavky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, preto ho v časti zamietajúcej nárok žalobcu na úrok z omeškania, ktorý si uplatnil vo výške 8,05 % ročne zo sumy 1 300 eur od 25. marca 2015 do zaplatenia zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil poukazom na § 421 písm. b) CSP

3.1. Dovolateľ otázku dovolacím súdom neriešenú definoval nasledovne: či sa na právny vzťah žalobcu a žalovaného vzťahuje zákon č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 102/2014 Z. z.“); konkrétne, či zmluvu o dielo, ktorú uzavreli žalobca a žalovaný, je možné považovať za zmluvu uzavretú mimo prevádzkových priestorov predávajúceho podľa § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 102/2014 Z. z. Dovolateľ argumentoval, že odvolací súd zovšeobecnil definíciu „iného priestoru, kde predávajúci zvyčajne vykonáva svoju podnikateľskú činnosť alebo povolanie“, že ochrana

spotrebiteľa pri podomovom predaji prakticky stráca akýkoľvek význam. Namietal nesprávnosť výkladu z pohľadu jazykového a logického. Dovolateľ mal za to, že citované odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu (bod 27.) nie je v súlade s účelom zákona č. 102/2014 Z. z. a je rovnako v rozpore s dôvodovou správou. Argumentoval, že účelom danej právnej úpravy bola ochrana spotrebiteľa pred možným momentom prekvapenia, a to aj v prípadoch, kedy si návštevu u spotrebiteľa doma vyžiadala sám spotrebiteľ. Samotný fakt, že predajca predáva tovar alebo poskytuje služby v domácnostiach spotrebiteľov, nemôže znamenať, že tieto domácnosti sa budú považovať za prevádzkové priestory predávajúceho. Akceptácia argumentácie odvolacieho súdu by znamenala, že podomový predaj (predaj tovaru od dverí k dverám) by bol vyňatý z pôsobnosti zákona č. 102/2014 Z. z., keďže takýto predajcovia podľa zdôvodnenia odvolacieho súdu vykonávajú svoju činnosť (predaj tovaru) v priestoroch konkrétnych fyzických alebo právnických osôb, a toto konkrétne miesto, konkrétnej zákazky je potom aj miestom vykonávania jeho podnikateľskej činnosti. Tým pádom by došlo k absurdnej situácii, kedy by sa podomoví predajcovia, prioritne kvôli ktorým bol zákon prijímaný, vyňali spod pôsobnosti zákona č. 102/2014 Z. z. samotným konštatovaním, že ich prevádzkovými priestormi sú domácnosti spotrebiteľov. Dovolateľ sa nestotožnil s tvrdením odvolacieho súdu, že byt na K. XX v K., kde do času uzavretia zmluvy 29. novembra 2014 žalovaný nevstúpil, bol považovaný za iný prevádzkový priestor žalovaného. Žalovaný v tomto byte nikdy nebol, a tým pádom v tomto priestore „zvyčajne“ nemohol nevykonávať svoju podnikateľskú činnosť. Právny režim zmluvy je potrebné definovať podľa stavu v čase uzatvorenia zmluvy, nie so spätnou účinnosťou, tak ako to urobil odvolací súd. Dovolateľ mal za to, že jeho argumentáciu podporuje samotný bod 25. odôvodnenia rozsudku, v ktorom odvolací súd, opäť s použitím dôvodovej správy, pozitívne vymedzuje iný prevádzkový priestor, za ktorý sa považujú napríklad aj stánky na trhoch a veľtrhoch, ale iba v prípade, ak spĺňajú podmienku „zvyčajnosti“. „Toto kritérium však nebude splnené napríklad vtedy, ak sa veľtrh alebo obdobná akcia realizuje príležitostne, za účelom výstavy či propagácie tovarov a služieb, a to aj v prípade, ak na ňom dochádza k ponuke a predaju tovarov a služieb spotrebiteľom“ (bod 25. odôvodnenia rozsudku, záverečná veta). Samotný odvolací súd teda v rozhodnutí jednak uvádza, že pri príležitostnej účasti predávajúceho na veľtrhu nepôjde o „iné prevádzkové priestory“, ale na druhej strane považuje za iné prevádzkové priestory domácnosť spotrebiteľa, kde predávajúci vykoná svoju činnosť jednorazovo, čo považoval dovolateľ za nelogický právny záver.

4. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu a dovolanie žiadal zamietnuť ako neopodstatnené.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

6. Dovolateľ nastolil v dovolaní právnu otázku, od vyriešenia ktorej podľa jeho názoru záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci a ktorú mal odvolací súd vyriešiť nesprávne, pričom takto položená otázka ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. Dovolateľ sformuloval právnu otázku nasledovne: či sa na právny vzťah žalobcu a žalovaného vzťahuje zákon č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; konkrétne, či zmluvu o dielo, ktorú uzavreli žalobca a žalovaný, je možné považovať za zmluvu uzavretú mimo prevádzkových priestorov predávajúceho podľa § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 102/2014 Z. z. Vychádzajúc z argumentácie dovolateľa právnu otázkou, ktorá bola pre rozhodnutie v danej veci rozhodujúca bola otázka, či za prevádzkový priestor v zmysle zákona č. 102/2014 Z. z. možno považovať aj miesto konkrétnej zákazky, v ktorom dodávateľ poskytuje dohodnutú službu - maliarske a natieračské práce. Na základe zodpovedania tejto kľúčovej otázky možno následne posúdiť, či sa na daný vzťah aplikuje zákon č. 102/2014 Z. z.

7. Zákon č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov

predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „Zákon“) bol transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES (ďalej len „Smernica“). Cieľom Zákona bolo v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou stanoviť podrobnejšie požiadavky na informačné povinnosti predávajúcich pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho, a tým prispieť k zvýšeniu právnej istoty tak spotrebiteľov, ako aj predávajúcich.

7.1. Smernica (bod 20.) vymedzuje Zmluvu uzavretú mimo prevádzkových priestorov ako zmluvu uzavretú za súčasnej fyzickej prítomnosti obchodníka a spotrebiteľa na mieste, ktoré nepatrí medzi prevádzkové priestory obchodníka. Konštatuje, že vymedzenie pojmu zmluva uzavretá mimo prevádzkových priestorov by malo zahŕňať aj situácie, keď je spotrebiteľ osobne a individuálne oslovený mimo prevádzkových priestorov, ale zmluva sa hneď potom uzavrie v prevádzkových priestoroch obchodníka alebo prostredníctvom prostriedkov komunikácie na diaľku. Vymedzenie pojmu zmluva uzavretá mimo prevádzkových priestorov by sa nemalo vzťahovať na situácie, keď obchodník navštívi spotrebiteľa v jeho dome výlučne s cieľom uskutočniť merania alebo poskytnúť odhad bez akéhokoľvek záväzku spotrebiteľa a keď sa zmluva uzavrie až neskôr v prevádzkových priestoroch obchodníka alebo prostredníctvom prostriedkov komunikácie na diaľku na základe odhadu obchodníka. V takýchto prípadoch by sa zmluva nemala považovať za takú, ktorá sa uzavrela hneď po tom, čo obchodník oslovil spotrebiteľa, ak spotrebiteľ mal pred uzavretím zmluvy čas uvažovať o odhade obchodníka. Smernica (bod 22.) uvádza, že prevádzkové priestory by mali zahŕňať priestory v akejkoľvek forme (napríklad obchody, stánky alebo nákladné automobily), ktoré slúžia ako stále alebo zvyčajné miesto podnikania obchodníka. Stánky na trhoch a veľtrhoch by sa mali považovať za prevádzkové priestory, ak spĺňajú uvedenú podmienku. Maloobchodné priestory, v ktorých obchodník sezónne vykonáva svoju činnosť, napríklad počas turistickej sezóny v lyžiarskom alebo prímorskom stredisku, by sa za prevádzkové priestory mali považovať, keďže v nich obchodník zvyčajne vykonáva svoju činnosť. Miesta prístupné verejnosti, ako sú ulice, nákupné strediská, pláže, športové zariadenia a verejná doprava, ktoré obchodník využíva na svoje obchodné činnosti výnimočne by sa nemali považovať za prevádzkové priestory.

7.2. Zákon upravuje práva spotrebiteľov a povinnosti predávajúcich v dvoch typoch spotrebiteľských zmlúv, a to 1/ zmluvy pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku a 2/ zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho.

7.2.1. Ustanovenie § 2 ods. 2 Zákona definuje zmluvu uzavretú mimo prevádzkových priestorov predávajúceho ako zmluvu medzi predávajúcim a spotrebiteľom a/ uzavretú za súčasnej fyzickej prítomnosti predávajúceho a spotrebiteľa na mieste, ktoré nie je prevádzkovým priestorom predávajúceho, b/ na ktorej uzavretie dal návrh predávajúcemu spotrebiteľ na mieste, ktoré nie je prevádzkovým priestorom predávajúceho, c/ uzavretú v prevádzkových priestoroch predávajúceho alebo prostredníctvom prostriedkov diaľkovej komunikácie bezprostredne po individuálnom a osobnom oslovení spotrebiteľa predávajúcim na mieste, ktoré nie je prevádzkovým priestorom predávajúceho, alebo d/ uzavretú počas predajnej akcie alebo v súvislosti s ňou.

7.2.2. Zákon taxatívne vymedzuje situácie, kedy sa zmluva uzavretá medzi predávajúcim a spotrebiteľom považuje za zmluvu uzavretú mimo prevádzkových priestorov. Definičné znaky nie sú založené na náležitostiach zmluvy, ale na okolnostiach uzatvárania zmluvy. Pre identifikáciu, či ide o zmluvu spadajúcu pod niektorú v zákone vymedzenú situáciu je dôležité stanovenie, čo je prevádzkový priestor predávajúceho.

7.2.3. Definícia prevádzkových priestorov obsiahnutá v ustanovení § 2 ods. 6 Zákona zahŕňa popri prevádzkarni, vymedzenej v § 17 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej „živnostenský zákon“), aj iné priestory, kde predávajúci zvyčajne vykonáva svoju podnikateľskú činnosť alebo povolanie. V zmysle uvedenej definície sa za prevádzkové priestory považujú aj obchodné priestory, v ktorých obchodník vykonáva svoju činnosť len sezónne, napríklad počas turistickej sezóny v lyžiarskom stredisku. Stánky na trhoch a veľtrhoch sa považujú za prevádzkové priestory predávajúceho, len ak spĺňajú vyššie uvedenú podmienku, t. j. že predávajúci týmto spôsobom trvalo alebo zvyčajne realizuje svoju podnikateľskú činnosť. Uvedené kritérium nebude splnené napríklad vtedy, ak sa veľtrh alebo obdobná akcia realizuje príležitostne, za účelom výstavy či propagácie tovarov a

služieb, a to aj v prípade, ak na ňom dochádza k ponuke a predaju tovarov a služieb spotrebiteľom.

7.2.4. Živnostenský zákon v ustanovení § 17 ods. 1 zavádza pojem prevádzkareň a rozumie ňou priestor, v ktorom sa prevádzkuje živnosť. Ide preto o priestor, v ktorom sa vykonáva sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku. Ide teda o pozitívne vymedzenie tohto pojmu. Živnostenský zákon obsahuje aj negatívne vymedzenie pojmu prevádzkareň tak, že ním nie je priestor súvisiaci s prevádzkovaním živnosti ani technické a technologické zariadenie určené na prevádzkovanie živnosti alebo súvisiace s prevádzkovaním živnosti. V § 17 ods. 3 demonštratívnym spôsobom špecifikuje priestory, ktoré sa na účely živnostenského zákona považujú za priestory súvisiace s prevádzkovaním živnosti a ktoré sa nepovažujú za samotnú súčasť prevádzkarne. Jedným z takýchto priestorov je aj miesto podnikania fyzickej osoby (písm. c)).

7.2.5. Na prevádzkovanie živnosti, medzi ktorú patria aj maliarske a natieračské práce, musí záujemca o podnikanie získať osvedčenie o živnostenskom oprávnení, ktoré vydáva miestne príslušný živnostenský úrad v postavení jednotného kontaktného miesta podľa bydliska fyzickej osoby na základe ohlásenia živnosti (§ 45 Živnostenského zákona). Odsek 2 vymedzuje obsahové náležitosti ohlásenia, t. j. vymedzuje, čo všetko musí byť v ohlásení uvedené na to, aby ho mohol živnostenský úrad považovať za riadne. Určenia miesta výkonu podnikateľskej činnosti sa týkajú údaje o mieste podnikania a adrese prevádzkarne, ak sú zriadené. Ide teda o adresu, ktorá je ako miesto podnikania zapísaná v živnostenskom registri, naproti tomu adresa prevádzkarne je nepovinná náležitosť ohlásenia, pretože nemusí byť ani zriadená.

8. Z právnej úpravy teda vyplýva, že pre výkon živnosti živnostník nie je povinný zriadiť osobitný priestor ako prevádzkareň, ku ktorému bude mať právny titul užívania (vlastníctvo, prenájom a pod.) a miesto podnikania fyzickej osoby zapísané v živnostenskom registri nie je prevádzkarňou. Existuje celý rad osobitných druhov podnikateľských činností, ktoré vykonávajú fyzické osoby podnikatelia ako živnostníci (ako napr. dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov, a to betonárske práce, brúsenie drevených podlahových krytín, čistenie krytín, čistenie odkvapov, vymazávanie strešných korýtok, kladenie dlažkových krytín suchou cestou, kladenie potrubí, optických káblov, hadíc a spojok, kladenie zámkovej dlažby, maliarske, natieračské, sklenárske a tapetovacie práce, montáž markíz, roliet, žalúzií, protisľnečných fólií a pod.), ktoré sa musia vykonávať v mieste, kde sa objekt vykonávaných prác - poskytovanej služby nachádza. Pre výkon týchto prác živnostník nepotrebuje svoju prevádzkareň, preto ju ani nemá osobitne zriadenú. Práce vykonáva vždy v priestoroch určených jeho klientom - zákazníkom na základe zmluvy o vykonaní služby s konkrétnym spotrebiteľom uzavretej v týchto priestoroch. Vychádzajúc zo Smernice sa v prípade takej špecifickej podnikateľskej činnosti, akou je vykonanie bytových maliarskych prác, za prevádzkové priestory považujú, počas doby ich vykonávania, priestory určené spotrebiteľom, v ktorých sa tieto práce vykonávajú, keďže v nich podnikateľ počas dohodnutej doby zvyčajne vykonáva svoju obvyklú (zvyčajnú) podnikateľskú činnosť. Ide totiž o priestory, ktoré slúžia z hľadiska špecifika poskytovaných prác ako zvyčajné miesto podnikania obchodníka. V tomto prípade teda nie je podstatné, že k vykonávaniu maliarskych prác dochádza z pohľadu objednávateľa prác „jednorazovo“.

8.1. Pre účely posúdenia prevádzkového priestoru podľa Zákona možno uzavrieť, že prevádzkový priestor môže byť totožný s miestom výkonu dohodnutej služby medzi živnostníkom - dodávateľom a objednávateľom - spotrebiteľom, ak to vyplýva zo špecifického charakteru poskytovanej služby. Inak povedané za prevádzkový priestor v zmysle Zákona možno považovať aj miesto konkrétnej zákazky, v ktorom dodávateľ poskytuje dohodnutú službu napr. maliarske a natieračské práce. Takto určené miesto prevádzkového priestoru nie je späté s konkrétnou adresou (domu, bytu, resp. iného priestoru) konkrétneho spotrebiteľa, ale všeobecne s miestom výkonu služby, ktorú dodávateľ zvyčajne vykonáva.

9. Dovolací súd uzatvára, že nastolenú právnu otázku dovolací súd vyriešil správne, preto správne následne neaplikoval na daný vzťah Zákon č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho. Dovolanie dovolateľa nie je dôvodné, a preto ho dovolací súd podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

10. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Súd

prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaný mal plný úspech vo veci, dovolací súd mu tak priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.